РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

31 март 2011 година*

По дело C-407/09

с предмет иск за установяване на неизпълнение на задължения, предявен на основание член 228 ЕО на 22 октомври 2009 г.,

Европейска комисия, за която се явяват г-жа M. Condou-Durande и г-жа A.-M. Rouchaud-Joët, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ищец,

срещу

Република Гърция, за която се явяват г-жа K. Samoni-Rantou и г-жа N. Dafniou, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник,

* Език на производството: гръцки.

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: г-н A. Tizzano, председател на състав, г-н J.-J. Kasel (докладчик), г-н M. Ilešič, г-н M. Safjan и г-жа M. Berger, съдии,

генерален адвокат: г-н J. Mazák,
секретар: г-жа L. Hewlett, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 16 септември 2010 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 16 декември 2010 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Със своята искова молба Комисията на Европейските общности иска от Съда:

— да установи, че като не е приела необходимите мерки, за да изпълни Решение от 18 юли 2007 г. по дело Комисия/Гърция (C-26/07), по което Съдът е постановил, че като не е приела в определения срок законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за съобразяване с Директива 2004/80/ЕО на Съвета от 29 април 2004 година относно обезщетението на жертвите на престъпления (ОВ L 261, стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 31, наричана по-нататък „Директивата“), Република Гърция не е изпълнила задълженията си по тази директива, тази държава членка не е изпълнила задълженията си, произтичащи от член 228, параграф 1 ЕО,

— да разпореди на Република Гърция да заплати на Комисията по сметка „Собствени ресурси на Европейската общност“ периодична имуществена санкция в размер на 72 532,80 EUR за всеки ден забава на изпълнението на Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, считано от датата на постановяване на решението по настоящото дело до датата на изпълнението на Решение по дело Комисия/Гърция,

— да разпореди на Република Гърция да заплати еднократно на Комисията по същата сметка сума в размер от 10 512 EUR за всеки ден на забава, считано от датата на обявяване от Съда на решението по дело Комисия/Гърция до

датата на обявяване на решението по настоящия иск или до датата на приемане на необходимите мерки за изпълнение на посоченото решение по дело Комисия/Гърция, ако това стане по-рано, и

— да осъди Република Гърция да заплати съдебните разноски.

Решение по дело Комисия/Гърция

2 На 25 януари 2007 г. Комисията предявява срещу Република Гърция иск за установяване на неизпълнение на задължения съгласно член 226 ЕО, поради факта че последната не е транспонирала Директивата, чийто първоначално определен срок за транспониране е 1 юли 2005 г.

3 В точка 1 от диспозитива на Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, Съдът се произнася, както следва:

„Като не е приела в определения срок законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за съобразяване с [Директивата], Република Гърция не е изпълнила задълженията си по тази директива“.

Досъдебна процедура

4 На 29 февруари 2008 г. Комисията изпраща на Република Гърция официално уведомително писмо, с което иска последната да я информира за мерките, предприети за изпълнение на Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе.

5 В своя отговор от 10 септември 2008 г. тази държава членка посочва, че подготовката на законопроекта, с който ще бъде преустановено констатираното неизпълнение на задължения, е в заключителната си фаза.

6 Като установява, че Република Гърция още не е изпълнила Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, на 23 септември 2008 г. Комисията изпраща на Република Гърция мотивирано становище, с което я приканва в двумесечен срок да приеме необходимите мерки за изпълнение на посоченото решение, считано от получаването на това мотивирано становище. В него Комисията обръща внимание на Република Гърция и на имуществените санкции, които Съдът може да налага, на основание член 228, параграф 2 ЕО, на държава членка, която не се съобразява с решение на Съда на Европейския съюз, с което е установено неизпълнение на задължение.

7 На 10 септември 2009 г., след размяна на няколко писма, Република Гърция уведомява Комисията, че поради предстоящите законодателни избори гръцкият парламент следва да преустанови процедурите по приемане на закона, предназначен да осигури транспонирането на Директивата. В Гърция провеждането на парламентарни избори предполага връщането на всички законопроекти на администрацията с оглед на последващото започване на законодателната

процедура след избора на членовете на новия парламент, независимо от етапа на приемане, на който се намират тези проекти.

8 При тези условия Комисията решава да предяви настоящия иск.

Развитие, настъпило в хода на настоящото производство

9 На 18 декември 2009 г. в *Официален вестник на Република Гърция* е обнародван Закон № 3811/2009 (FEK A' 231/18.12.2009), който според държавата членка ответник осигурява пълното изпълнение на Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе.

10 След като се запознава със съдържанието на посочения закон, Комисията посочва в своята писмена реплика, че според нея Република Гърция е привела законодателството си в съответствие с Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе.

11 Вследствие на това Комисията вече не иска налагането на периодична имуществена санкция. Тя все пак поддържа своето искане за заплащане на еднократно платима сума.

По неизпълнението на задължения

Доводи на страните

12 По отношение на твърдяното неизпълнение Комисията припомня, че съгласно член 228, параграф 1 ЕО, ако Съдът установи, че държава членка не е изпълнила свое задължение, което произтича от Договора за ЕО, тази държава членка е длъжна да предприеме необходимите мерки с оглед изпълнението на решението на Съда. Що се отнася до срока, в който трябва да се изпълни такова решение, Комисията уточнява, че от постоянната съдебна практика следва, че интересът, свързан с непосредственото и еднакво прилагане на правото на Съюза, изисква това изпълнение да започне незабавно и да приключи във възможно най-кратки срокове.

13 Доколкото в конкретния случай не се оспорва обстоятелството, че към момента на изтичането на срока, определен в мотивираното становище от 23 септември 2008 г., Република Гърция не е предприела необходимите мерки за изпълнение на Решение на Съда по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, неизпълнението на задължението, в което тя е упреквана, било ясно установено.

14 Република Гърция не оспорва, че не е приела въпросните мерки в срока, определен в посоченото мотивирано становище. Като оправдание тази държава членка изтъква, че е трябвало да се справи с непредвидими обстоятелства, свързани по-конкретно с намирането на средства за заплащане на компенсациите, предвидени в рамките на въведената с Директивата система и с насрочването на предсрочни парламентарни избори. Затова законопроектът, процедурата по чието приемане от гръцкия парламент вече е била доста напреднала, е трябвало

да бъде върнат на компетентните звена в администрацията, за да бъде внесен отново за същата процедура пред новоизбрания парламент.

15 Република Гърция счита, че доколкото Комисията е била надлежно информирана както за напредъка на процедурата по приемане на разглеждания законопроект, така и за насрочването на предсрочни парламентарни избори, тази институция е нарушила своето задължение за лоялно сътрудничество, като е предявила настоящия иск малко преди приемането на закона, поставящо край на неизпълнението на задължението. При тези условия настоящият иск следвало да бъде отхвърлен.

Съображения на Съда

16 Следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика на Съда наличието на неизпълнение на задължения от държава членка трябва да се преценява с оглед на положението на държавата членка към момента на изтичане на срока, даден в мотивираното становище, и че промените, настъпили впоследствие, не биха могли да бъдат взети под внимание от Съда, дори да съставляват правилно транспониране на правната норма на Съюза, която е предмет на иска за неизпълнение на задължение (вж. по-специално Решение от 3 декември 2009 г. по дело Комисия/Белгия, C-475/08, Сборник, стр. I-11503, точка 30 и Решение от 9 декември 2010 г. по дело Комисия/Испания, C-340/09, точка 39).

17 Република Гърция изразява съгласие, че е предприела необходимите мерки за изпълнение на Решение на Съда по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, едва с приемането на Закон 3811/2009, обнародван на 18 декември 2009 г. — следователно доста след изтичане на двумесечния срок, определен в това отношение в мотивираното становище от 23 септември 2008 г.

18 При тези обстоятелства следва да се отбележи, че като не е приела към датата на изтичане на срока, определен в мотивираното становище, издадено на 23 септември 2008 г. от Комисията по силата на член 228 ЕО, мерките за изпълнение на Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, Република Гърция не е изпълнила задълженията си по параграф 1 от посочения член.

По имуществените санкции

Доводи на страните

19 Комисията счита, че с оглед на продължителността и тежестта на неизпълнението на задължението от Република Гърция е оправдано последната да бъде осъдена да заплати еднократно платима сума.

20 Всъщност, от една страна, между постановяването на 18 юли 2007 г. на Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, и приемането на 18 декември 2009 г. на националните мерки, необходими за неговото изпълнение, изминал значителен период от време, а именно 29 месеца. От друга страна, твърдяното неизпълнение на задължения било особено сериозно, тъй като се отнасяло до нетранспонирането на директива, която по своята цел и поради естеството на своите разпоредби има трансграничен ефект, след като тя се отнася както до лицата, пребиваващи на гръцка територия, така и до гражданите на други държави членки, пострадали от престъпни деяния при упражняване на правото им на свободно движения в Гърция.

21 Комисията добавя, че в конкретния случай има утежняващи обстоятелства, които също следва да се вземат предвид при определянето на еднократно платимата сума.

22 Също така, на първо място, както разпоредбите на Директивата, така и диспозитивът на Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, се отличавали с голяма яснота и не създавали никакви затруднения за тълкуване. По-нататък, не съществувал никакъв проблем, свързан с процедурата за транспониране на посочената директива в националното законодателство. На последно място, Република Гърция отговорила на мотивираното становище със седем месеца закъснение.

23 В съдебното заседание Комисията предлага намаление на първоначално предложената еднократно платима сума от 10 512 EUR на 10 248 EUR на ден. Тази сума щяла да се получи, в съответствие със Съобщение SEC (2005) 1658 на Комисията от 13 декември 2005 г. относно прилагането на член 228 ЕО, като базисната еднократно платима сума от 200 EUR се умножи с коефициент за тежест 12 и фактора „n“, който в случая с Република Гърция бил променен от 4,38 на 4,27. Според Комисията именно тази еднократно платима сума на ден следва да се приложи за целия период на неизпълнение, посочен в точка 20 от настоящото решение.

24 Република Гърция изтъква като главно искане, че в конкретния случай не трябва да бъде осъдена да заплати каквато и да било еднократно платима сума. В подкрепа на своите претенции тя посочва, на първо място, че се е съобразила с Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, с което се установява неизпълнението на задължения, преди да бъде постановено решението на Съда по силата на член 228, параграф 2 ЕО и във всеки случай в разумен срок, като се имат предвид неотдавнашните ѝ икономически затруднения, които продължавала да изпитва. Тя поддържа освен това, че в конкретния случай няма никакъв риск от рецидив. Накрая, тя добавя, че твърдяното неизпълнение на задължения не може да се разглежда като особено тежко, щом като последствията от неизпълнението на посоченото Решение по дело Комисия/Гърция за публичните и частните интереси били само косвени и нямали реален и ефективен характер.

25 При условията на евентуалност, в случай че Съдът приеме иска за основателен и разпореди на Република Гърция да заплати еднократно платима сума, последната припомня, че е задача на Съда да определи сумата по такъв начин, че тя да бъде пропорционална по-конкретно на „платежоспособността“ на държавата членка, такава каквато тази платежоспособност е понастоящем.

26 В това отношение тя изтъква, че факторът 4,27, използван от Комисията като изражение на платежоспособността на Република Гърция, който е определен въз основа на икономическите данни за 2008 г., не съответства на настоящата икономическа реалност, тъй като брутният вътрешен продукт на Гърция е отбелязал допълнителен чувствителен спад през 2009 г. и 2010 г. Нещо повече, платежоспособността на държавите членки не може да бъде оценявана коректно, без да се вземат под внимание по-конкретно публичният дефицит и публичната задлъжнялост на тази държава или регистрираният в нея процент на инфлация.

27 С оглед на тези съображения Република Гърция преценява, че еднократно платимата сума трябва да се намали до размера на минималната еднократна сума, предвидена в посоченото о-горе съобщение SEC (2005) 1658, а именно на 2 190 000 EUR. Освен това в съдебното заседание тя прави искане да се допусне на плащане на вноски, без начисляване на лихви, на еднократно платимата сума, която евентуално би ѝ била наложена с решението, което следва да бъде постановено.

Съображения на Съда

28 Следва да се припомни, че Съдът вече се е произнесъл, че докато налагането на периодична имуществена санкция изглежда особено подходящо за насърчаване на държавата членка да преустанови в най-кратък срок неизпълнение на задължения, което при липсата на подобна мярка би продължило, налагането на еднократно платима сума почива в по-голяма степен на преценката на последиците от неизпълнението на задълженията на засегнатата държава членка за частните и публичните интереси, по-конкретно когато неизпълнението е продължило дълъг период от време след постановяване на решението, с което

първоначално е установено (вж. по-специално Решение от 9 декември 2008 г. по дело Комисия/Франция, C-121/07, Сборник, стр. I-9159, точка 58).

29 По всяко дело Съдът е длъжен в зависимост от обстоятелствата в конкретния случай, с който е сезиран, както и в зависимост от степента на убеждаване и възпиране, която той счита за необходима, да определя паричните санкции, подходящи от гледна точка на гарантиране на възможно най-бързо изпълнение на предходно решение, установяващо неизпълнение на задължения, и на предотвратяване на повтарянето на аналогични нарушения на правото на Съюза (вж. Решение по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 59).

30 Що се отнася до евентуалното налагане на еднократно платима сума, следва да се напомни, че тя трябва във всеки конкретен случай да бъде функция от всички релевантни елементи, свързани както с характеристиките на установеното неизпълнение на задължения, така и с поведението на самата държава членка, срещу която е образувано производството по член 228 ЕО (вж. по-специално Решение по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 62).

31 Във всички случаи, когато реши да наложи еднократно платима сума, Съдът е длъжен при упражняване на своето право на преценка да я определи по такъв начин, че тя да бъде, от една страна, съобразена с обстоятелствата, а от друга страна, съразмерна на установеното неизпълнение, както и на платежоспособността на съответната държава членка (Решение от 4 юни 2009 г. по дело Комисия/Гърция, C-568/07, Сборник, стр. I-4505, точка 47).

32 Следователно с оглед на произнасянето по искането за налагане на еднократно платима сума следва да се вземат предвид всички обстоятелства, свързани с твърдяното неизпълнение, и по-конкретно поведението на Република Гърция, продължителността и тежестта на нарушението.

33 Така например, що се отнася, на първо място, до поведението на посочената държава членка, следва да се отбележи, че гръцките власти са отговорили със значително закъснение както на официалното уведомително писмо, така и на мотивираното становище. Освен това, видно от писмото на Република Гърция от 22 юни 2009 г., установява се, че към тази дата законопроектът, необходим за изпълнение на Решението от 18 юли 2007 г. по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, все още не е бил представен за приемане от гръцкия парламент, докато действието, което е било необходимо за пълното отстраняване на установеното с това съдебно решение неизпълнение, не е било от особена трудност.

34 Що се отнася, на второ място, до продължителността на неизпълнението на съдебното решение, неизпълнение, което е предмет на настоящата жалба, следва да се напомни, че макар член 228 ЕО да не уточнява в какъв срок трябва да бъде изпълнено дадено съдебно решение, безспорно е все пак, че привеждането му в изпълнение трябва да започне веднага и да приключи във възможно най-кратък срок (вж. по-специално Решение от 4 юни 2009 г. по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, точка 51).

35 По настоящото дело следва да се отбележи, че са изтекли 29 месеца между датата на обявяване на Решението от 18 юли 2007 г. по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, и 18 декември 2009 г., датата на публикуване на закон 3811/2009, с който националното законодателство е приведено в съответствие с диспозитива на посоченото решение.

36 Доводите, изтъкнати в това отношение от Република Гърция, а именно че закъснението в изпълнението на посоченото съдебно решение се дължи на трудности от вътрешен характер, свързани със законодателната процедура и с провеждането на предсрочни избори, не могат да се приемат. Както Съдът многократно е подчертавал, държавите членки не могат да се позовават на разпоредби, практики или фактически положения от техния вътрешен правен ред, за да оправдаят неспазването на задължения, които произтичат от правото на Съюза (вж. по-специално Решение от 4 юни 2009 г. по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, точка 50).

37 Следователно трябва да се заключи, че твърдяното неизпълнение на задължения от страна на Република Гърция е продължило през значителен период от време.

38 Що се отнася, на трето място, до тежестта на нарушението, следва да се установи, че неизпълнението на задълженията е накърнило упражняването на една основна свобода, а именно на свободното движение на лица в единното пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

39 Всъщност, както изтъква генералният адвокат в точка 43 от своето заключение, като се позовава на второ съображение от Директивата, законодателят на Съюза счита, че защитата на физическата неприкосновеност на гражданин на Съюза, който отива от една държава членка в друга, е следствие от правото на свободно движение на лицата и че мерките, които имат за цел да улеснят обезщетяването на жертвите на престъпления, предвидени в директивата, допринасят за реализирането на тази свобода.

40 С оглед на горното Съдът счита, че в конкретния случай има основание на Република Гърция да се наложи заплащането на еднократно платима сума.

41 По отношение на размера на посочената еднократно платима сума, от една страна, следва да се подчертае, че освен изложените в точки 33—39 от настоящото решение съображения, Република Гърция е прекратила нарушението, в което е упреквана.

42 От друга страна, следва да се има предвид платежоспособността на посочената държава членка, така както тази платежоспособност произтича от последната икономическа информация, предоставена на преценката на Съда.

43 Предвид всичко гореизложено обстоятелствата по случая са преценени правилно, като размерът на еднократно платимата сума, която Република Гърция трябва да заплати съгласно член 228, параграф 2, трета алинея ЕО, е определен на три милиона евро.

44 С оглед на това Република Гърция следва да бъде осъдена да заплати на Комисията по сметка „Собствени ресурси на Европейската общност“ еднократно платима сума в размер на три милиона евро..

По съдебните разноски

45 По силата на член 69, параграф 2 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. След като Комисията е поискала Република Гърция да бъде осъдена да заплати съдебните разноски и последната е загубила делото, тя трябва да бъде осъдена да понесе съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) Като не е приела към датата на изтичане на срока, определен в мотивираното становище, издадено на 23 септември 2008 г. от Комисията на Европейските общности по силата на член 228 ЕО, мерките за изпълнение на Решение от 18 юли 2007 г. по дело Комисия/Гърция (C-26/07), Република Гърция не е изпълнила задълженията си по параграф 1 от посочения член.

2) Осъжда Република Гърция да заплати на Европейската комисия по сметка „Собствени ресурси на Европейския съюз“ еднократно сумата от три милиона евро.

3) Осъжда Република Гърция да заплати съдебните разноски.

Подписи